

Anonyma vittnen – nytt verktyg för att bryta tystnadskulturen

Gunnar Strömmer, justitieminister

Adam Marttinen (SD), ledamot i justitieutskottet

Magnus Jacobsson (KD), riksdagsledamot

Martin Melin (L), rättspolitisk talesperson

27 september 2024

Regeringens plan för att trycka tillbaka den organiserade brottsligheten ligger fast

Stramare migrationspolitik

Slå hårt mot
gängens grova
våld

Strypa den
kriminella
ekonomin

Bryta
rekryteringen av
barn och unga
till gängen

Regeringens förebyggande arbete fortsätter

Bryta rekryteringen till gäng och förhindra ungdomskriminalitet

Tidigare
stöd och insatser

Tydligare
samhällsreaktion

Tryggare
samhälle

Tystnadskulturen måste brytas

- Brotts som begås inom ramen för kriminella gäng är särskilt svåra att utreda.
- Anonyma vittnen kan leda till att uppgifter av avgörande betydelse för utredningen av brott kommer fram.
- Sverige är ett av få länder i Europa som saknar möjlighet att garantera vittnen som riskerar att utsättas för hot och repressalier anonymitet under rättsprocessen.

Beslut: Förslag på system med anonyma vittnen

- **Beslut igår:** Proposition med förslag på ett system med anonyma vittnen.
- En möjlighet för vittnen att höras anonymt under en förundersökning och i brottmål i domstol.
- Föreslås träda ikraft den 1 januari 2025.

Förutsättningar för att höra ett vittne anonymt

- För att ett vittne ska få höras anonymt krävs att
  1. det finns en påtaglig risk för att vittnet eller en närstående till vittnet utsätts för allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa, frihet eller frid,
  2. det brott som vittnet ska höras om ska gälla ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år eller ett annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år,
  3. andra åtgärder är otillräckliga eller väsentligt svårare att genomföra,
  4. åtgärden i övrigt är lämplig, och
  5. skälen för åtgärden ska uppväga de svårigheter det innebär för en misstänkt eller tilltalad att förbereda och utföra sitt försvar.

Ansökan, skyddsåtgärder och tillåtlighet

- För att ett vittne ska få höras anonymt i en rättegång krävs att
  1. domstolen har meddelat ett beslut om anonymitet,
  2. vittnet ska höras om det brott som beslutet avser, och
  3. det är lämpligt.
- Både åklagare och misstänkt/tilltalad ska kunna ansöka om att ett vittne ska höras anonymt.
- Domstolen ska kunna besluta om olika skyddsåtgärder för att trygga anonymiteten hos vittnet.

Rättssäkerhetsgarantier

- Rätten kommer inte att ha kännedom om vittnets identitet.
- Offentliga ombud ska bevaka rättssäkerhetsfrågor.
- Domstolens beslut får överklagas.
- Tillämpningen av lagen ska följas upp.

Lagrådets synpunkter

- Lagrådet avstyrker ett system med anonyma vittnen.
- Lagrådet avråder från en s.k. straffvärdeventil.
- Regeringen följer i huvudsak Lagrådets förslag kring systemets utformning.

Anonyma vittnen – nytt verktyg för att bryta tystnadskulturen

Gunnar Strömmer, justitieminister

Adam Marttinen (SD), ledamot i justitieutskottet

Magnus Jacobsson (KD), riksdagsledamot

Martin Melin (L), rättspolitisk talesperson

27 september 2024

